

گزارش آماری و تحلیلی عملکرد سال ۹۸

اداره مدیریت بحران و کاهش مخاطرات

فروردین ماه ۹۹

مقدمه:

فعالیت‌های بخش کشاورزی به گونه ای است که بعلا شرایط طبیعی و اقلیمی کشور مداوم با مخاطرات متعدد گسترده شکننده و بعضا غیر قابل کنترل مواجه بوده و بروز خشکسالی، سرمازدگی، طوفان، سیل آفات و امراض و... به طور مستمر بر میزان خطر پذیری تولیدات این بخش افزوده است لذا با توجه بع اهمیت پایداری تولید و امنیت غذایی توجه بیش از پیش به موضوع مدیریت بحران و کاهش مخاطرات کشاورزی امری اجتناب ناپذیر می باشد بر همین اساس به منظور ایجاد مدیریت یکپارچه در امر سیاست گذاری، برنامه ریزی و هماهنگی، انسجام در زمینه های اجرایی، اطلاع رسانی، حمایت، هدایت و نظارت بر مراحل مختلف کاهش مخاطرات و مدیریت بحران این اداره شکل گرفته تا ضمن یکپارچه سازی و هماهنگی کلیه عناصر و عوامل درون و فرابخشی با نهادهای نمودن مدیریت جامع خطر پذیری و بحران ظرفیت بخش کشاورزی را در کلیه مراحل پیش بینی، پیشگیری، هشدار، آمادگی مقابله و بازتوانی بهنگام آسیب های ناشی از بروز انواع مخاطرات ارتقا بخشد.

شرح وظایف:

- ۱- اجرای مصوبات شورای عالی و شورای هماهنگی مدیریت بحران کشور و مدیریت بحران استان.
- ۲- انجام وظایف مربوط به مراحل پیش بینی و پیشگیری، آمادگی، مقابله، بازسازی و بازتوانی پس از تأیید شورای هماهنگی مدیریت بحران کشور و ابلاغ وزیر کشور و مدیریت بحران استان.
- ۳- بررسی و تصویب وظایف کارگروه های فرعی و تخصصی تعریف شده در آیین نامه مدیریت بحران و فعال سازی کارگروههای فرعی و پیگیری مصوبات کارگروهها.
- ۴- پیگیری و هدایت پژوهش های کاربردی در زمینه ارتقای استانداردهای ایمنی در مراحل پیشگیری، آمادگی، مقابله، بازسازی و بازتوانی در کارگروه تخصصی خشکسالی، سرمازدگی و مخاطرات بخش کشاورزی و بررسی طرحهای جدید در راستای کاهش اثرات مخاطرات و ارجاع به شورای هماهنگی مدیریت بحران استان جهت تصویب.
- ۵- ایجاد سامانه جامع و یکپارچه مدیریت مخاطرات کشاورزی.
- ۶- جمع آوری آمار و اطلاعات مورد نیاز ایجاد بانک اطلاعات تخصصی جهت مدیریت مخاطرات و بحران بخش کشاورزی.
- ۷- تدوین برنامه های آموزشی، فرهنگی، تخصصی و عمومی مورد نیاز در مراحل چهارگانه مدیریت مخاطرات و بحران بخش کشاورزی.
- ۸- ابلاغ شرح وظایف به هر یک از مدیران و پرسنل مورد نیاز در زمان آمادگی و مقابله با بحران
- ۹- جمع آوری آمار و اطلاعات از مناطق خسارت دیده جهت بر آورد خسارات.
- ۱۰- برنامه ریزی جهت تأمین منابع مورد نیاز بازسازی خسارات وارد شده به بهره برداران بخش کشاورزی.
- ۱۱- توزیع منابع اعتباری اختصاص یافته برای مقابله با بحران ایجاد شده ناشی از انواع مخاطرات کشاورزی.
- ۱۲- پیگیری برای اقدام سریع در جهت کنترل عوامل بیماری زا در بخش کشاورزی (مثل دام و طیور و آبریان تلف شده، محصولات انباری فاسد شده و ...)

۱۳- اطلاع رسانی شرایط حاصل از بحران ناشی از انواع مخاطرات کشاورزی به منظور ایجاد فضای مقابله در بین مردم و بهره برداران بخش کشاورزی در مناطق آسیب دیده و ارائه اخبار و اطلاعات مربوط به رویدادها و اقدامات انجام شده به سازمان مدیریت بحران کشور تا پایان مرحله عملیات مقابله.

۱۴- پیگیری جهت برگزاری کارگاه های آموزشی و ترویجی، سمینارها و همایش های ملی و منطقه ای درخصوص مدیریت مخاطرات و بحران بخش کشاورزی و

اهم فعالیت های انجام شده در طول سال گذشته با توجه به شرح وظایف :

۱- حضور مستمر در اداره و حفظ آمادگی در فرودین سال گذشته بمنظور پایش و اخذ و ارسال گزارشات روزانه شهرستانها به وزارت متبوع از خسارات وارده به بخش.

۲- جمع بندی و مستندسازی گزارشات ارسالی از ۲۴ شهرستان و پیگیری برای اخذ و جذب اعتبارات سیل فروردین ماه.

۳- تدوین پاسخ سوالات هیئت ویژه گزارش ملی سیلاب.

۴- اطلاع رسانی مخاطرات بویژه سیل از طریق پیامک، فرمانداریها، بخشداری، نظام صنف و ...

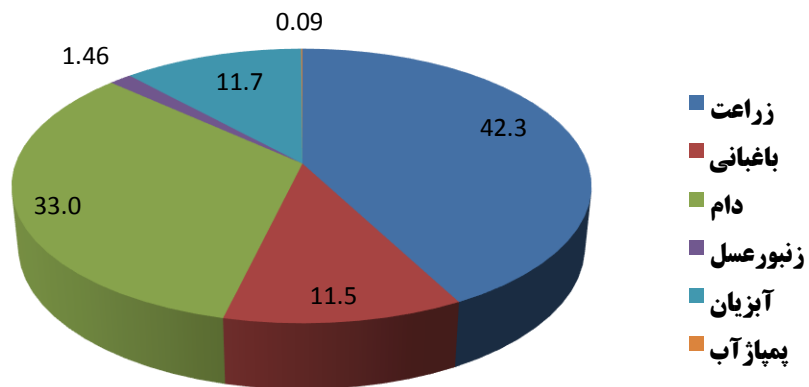
۵- برنامه ریزی با مدیران شهرستان ها جهت هماهنگی و استفاده از ظرفیت ها سایر بخش ها جهت کاهش خسارت، بازسازی و بازتوانی سیل.

۶- تهیه برنامه های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت در زمینه پیشگیری از سیل.

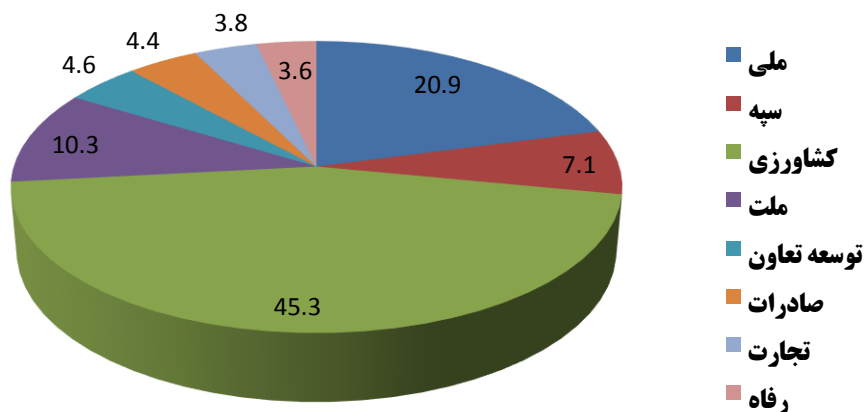
۷- توزیع منابع اعتباری اختصاص یافته برای مقابله با خسارات ناشی از سیل فروردین ماه ۹۸ با توجه به شدت و درصد خسارت و وفق مصوبه هیات محترم وزیران:

۷-۱- بررسی ۳۶۰۰ پرونده و اخذ مراحل تایید در کارگروه های استانی و دریافت کد پرداخت در سامانه سجاد حتی خارج از وقت اداری.

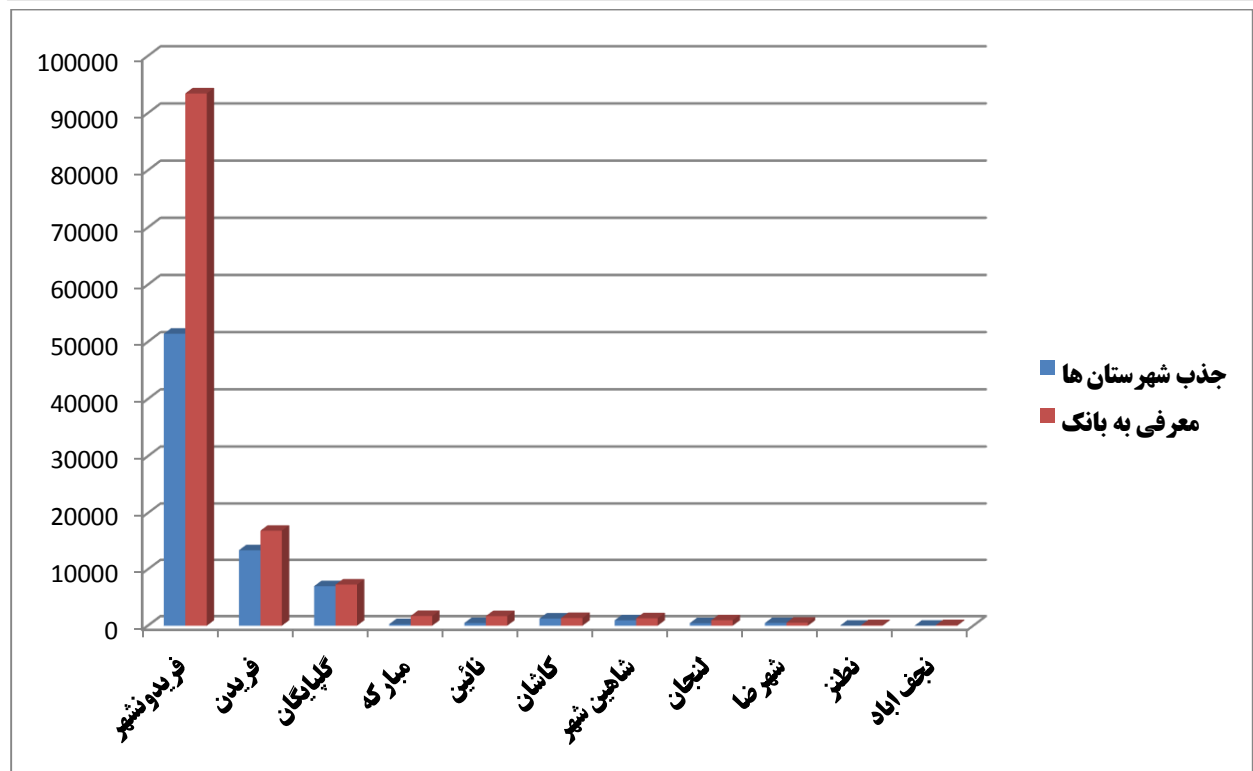
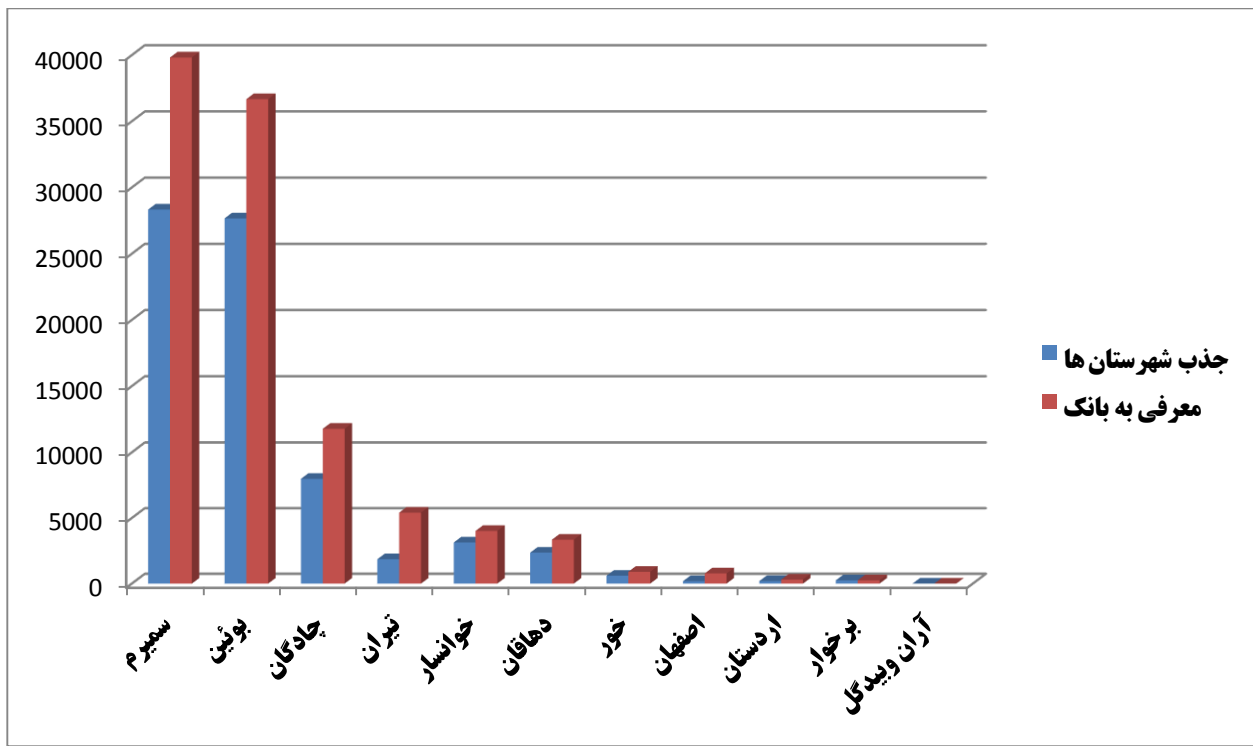
۷-۲- پرداخت مبلغ ۱۲۱۸۲۳ میلیون ریال بلاعوض در زیر بخش های مختلف خسارت دیده شامل : ۴۲,۳ درصد به زیر بخش زراعت، ۱۱,۵ درصد به باغات، ۳۳ درصد به واحدها (تلفات دام و جایگاه دام)، ۱,۴۶ درصد به خسارت کلونی زنبور عسل، ۱۱,۷ درصد به واحد آبرزی پروری و ۰,۹ درصد به پمپاژ آب تعلق گرفت.

۷-۳- معرفی خسارت دیدگان ناشی از سیل فروردین ماه ۹۸ در ۲۲ شهرستان به بانک های عامل کشاورزی، رفاه کارگران، ملی، ملت، صادرات، سپه، توسعه تعاون و تجارت به مبلغ ۲۳۱۴۴۷ میلیون ریال.

۷-۴- توزیع شهرستانی اعتبارات سیل (بلاعوض و تسهیلات) با توجه به شدت و درصد خسارت و معرفی برای پرداخت به خسارت دیدگان به بانک های عامل و پیگیری جذب شهرستانی طی ۱۲ مرحله به شرح نمودارهای ذیل:

۸-رصد مستمر فرایند جذب اعتبارات بلاعوض و تسهیلات سیل فروردین ماه بصورت هفتگی.

۹-مستندسازی برای جذب اعتبارات برای زیرساختهای آسیب دیده از سیل فروردین ماه که منجر به جذب اعتبارات زیرساخت شد(طرح قنوات).

۱۰- اقدامات انجام شده در راستای توسعه و افزایش ضریب نفوذ بیمه در سال جاری:

۱-۱۰- تشکیل و فعال نمودن کارگروه‌های ستاد بیمه در راستای توسعه بیمه ها:

۱-۱-۱۰- تشکیل کارگروه در سطح استان.

۱-۱-۱۰-۲- تشکیل کارگاهها و کلاسهای آموزشی در سطح شهرستانها (۵۳ کارگاه با شرکت ۱۴۷۰ نفر).

۱-۱-۱۰-۳- تشکیل کارگاههای آموزشی بصورت منطقه ای.

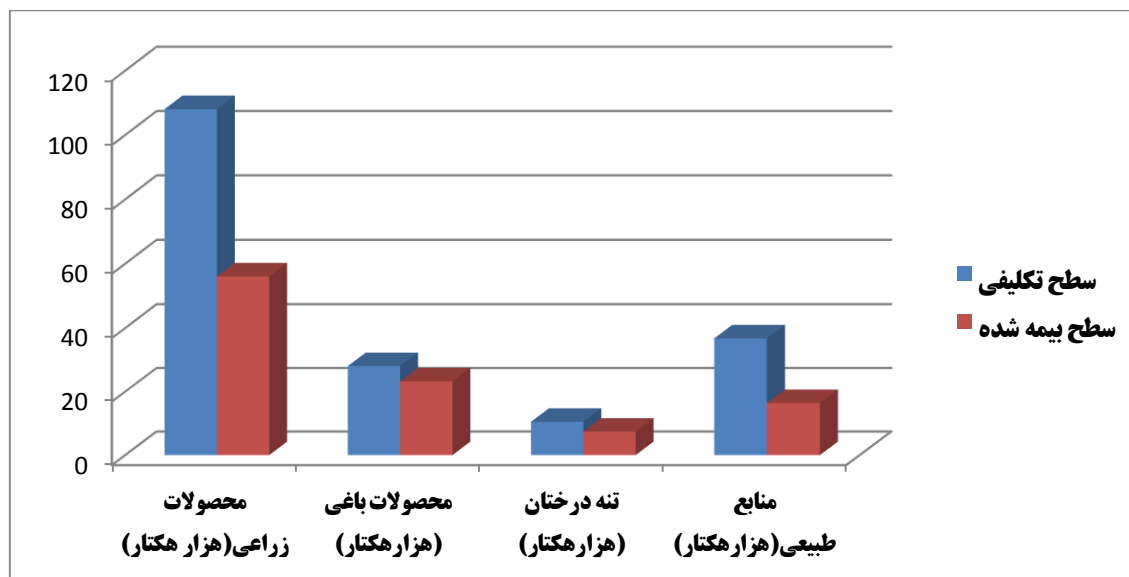
۱-۱-۴- برگزاری ستاد بیمه استان و کارگروههای فرعی ذیل کارگروه اصلی و پیگیری مصوبات.

۱-۱-۲- همکاری با گروه خدمات بیمه ای بانک کشاورزی.

- ۱۰-۳- مکاتبه با دستگاه های وابسته و تأثیر گذار در جهت توسعه.
- ۱۰-۴- طرح موضوع ریشه یابی علل عدم توسعه بیمه و بررسی راهکارها در اولین جلسه کارگروه بررسی اقتصادی در ۴ بند.
- ۱۰-۵- انجام فرم پرسش نامه در جهت جمع آوری مشکلات و نظرات کشاورزان و بهره برداران در خصوص بیمه.
- ۱۰-۶- مکاتبه با صدا و سیما جهت پخش تیزرهای تبلیغاتی و هماهنگی جهت گزارش های خبری در خصوص بیمه.
- ۱۰-۷- مکاتبات متعدد با شهرستانها ، اصناف و انعکاس وضعیت بیمه شهرستانها و تأکید بر افزایش ضریب نفوذ بیمه .
- ۱۰-۸- برگزاری جلسات کارشناسی و مکاتبات متعدد به منظور اصلاح تعرفه ها و تحقق برنامه بیمه ای استان.
- ۱۰-۹- پایش وضعیت سطوح بیمه استان و شهرستانها و پی گیری برای افزایش درصد تحقق برنامه ابلاغی .

ردیف	زیربخش	سطح تکلیفی	سطح بیمه شده	درصد تحقق برنامه تکلیفی در استان سال ۹۸
1	محصولات زراعی(هزار هکتار)	108	56	51.9
2	محصولات باغی (هزار هکتار)	28	23.22	82.9
3	تنه درختان (هزار هکتار)	10.47	7.38	70.5
4	منابع طبیعی(هزار هکتار)	36.74	16.38	44.6
	جمع کل		102.98	

عملکرد پرداخت غرامت در سال زراعی ۹۸-۹۷:

میزان پرداخت غرامت (میلیارد ریال)	بیمه شده	زیر بخش
76345	۹۱۸۰۵,۷۸	زراعت (هکتار)
255162	۲۷۵۷۰,۴۸	باغبانی (هکتار)
80218	۳۸۲۶۳۷	دام(راس)
40158	۸۳۳۰۸۱۳۲	طیور (قطعه)
0	۰/۱	آبزیان (هکتار)
0	۳۶۷۳۶	منابع طبیعی (هکتار)
5022	۱۰۴۷۰,۰۱	تنه درختان (هکتار)
0	۱۸۵۹۸	اینه
۴۵۶۹۰۵		جمع کل

۱۱- پیگیری و تدوین طرح های:

- ۱-۱۱- طرح اجرایی مدیریت کنترل کرم خراط.
- ۲-۱۱- طرح مقابله با گرد و غبار فعالیت های ناشی از کشاورزی و جذب اعتبار .
- ۳-۱۱- سند راهبردی ملی مدیریت بحران.
- ۴-۱۱- استفاده از دانش بومی در مخاطرات .
- ۵-۱۱- تهیه بانک اطلاعاتی در زمینه پیمانکاران مجهز به تجهیزات در موارد نیاز به بازسازی زیر ساخت ها.
- ۶-۱۱- مدیریت خشکسالی و تبعات آن در سال زراعی ۹۸-۹۹.

۱۱-۷- اثرات فعالیت های بخش کشاورزی بر رانش زمین.

۱۱-۸- عملیات اضطراری (EOP) در بخشهای حفظ نباتات، دامپزشکی، منابع طبیعی.

۱۲- جمع بندی گزارشات خسارات ارسالی از شهرستان ها و برآورد ریالی خسارات وارده در زیر بخش های مختلف خصوصاً زراعی و باغی در اثر سرمازدگی و سیل و... و ارائه آن به مراجع ذی ربط به منظور جذب اعتبارات.

۱۳- شرکت در جلسات متعدد استانی کارگروه مدیریت بحران استان، سیل، امداد و نجات و هواشناسی و ...

۱۴- ارائه کلاس های پیشنهادی به مدیریت ترویج و هماهنگی سازمان ویژه بهره برداران و کارشناسان در حوزه مدیریت بحران.

چالش های پیش رو در مدیریت بحران و بیمه محصولات کشاورزی:

الف_ مدیریت بحران:

۱- طولانی و نسبتاً پیچیده بودن فرایند تصویب و تخصیص منابع.

۲- عدم تناسب میزان خسارات و منابع تخصیصی.

۳- پیچیدگی و یا عدم قابلیت تنفیذ و تکمیل تخصیص تا صد در صد مصوبات در هر سال.

۴- عدم اجرای ماده ۲۵ آئین نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران در استان.

۵- ضعف وجود دستاوردهای پژوهشی و تکنولوژی در مدیریت مخاطرات نوپدید و بازپدید.

۶- عدم اختصاص ردیف بودجه ای برای کنترل آفات و بیماری های بحرانی.

ب- بیمه کشاورزی:

۱- اعتراض کشاورزان به ارزیابی خسارتها (عدم ممیزی دقیق در این خصوص) و میزان غرامت پرداختی ها.

۲- عدم پرداخت بموقع غرامتها.

۳- عدم تناسب سهم حق بیمه پرداختی (بالا بودن) توسط کشاورز و بهره بردار با میزان خسارت پرداختی به کشاورزان .

۴- عدم انگیزه کشاورزان برای بیمه کشاورزی.

۵- چالش عوامل ساختاری بیمه:

۵-۱- ماهیت دولتی و فقدان رقابت در عرضه خدمات بیمه ای .

۵-۲- فقدان بیمه اتکایی .

۵-۳- نقص در قوانین ومقررات به منظور توسعه همه جانبه بیمه کشاورزی .

۵-۴- عدم تنوع در تامین منابع مالی .

۵-۵- فقدان سازوکارهای لازم از جمله نبود استانداردهای تولیدی به منظور تمهیدات لازم برای اعمال مدیریت ریسک در بخش

کشاورزی .

۶- چالش زیر ساختی بیمه:

۶-۱- ماهیت ریسک در بخش کشاورزی (شدت، تواتر، تنوع و دامنه).

۶-۲- ساختار نامناسب واحدهای تولیدی و فقدان طبقه بندی مناسب برای محیطهای تولید.

۶-۳- نظام خرده مالکی، دهقانی، معیشتی روستائیان و کشاورزان و پراکندگی واحدهای تولید.

۷- چالشهای علمی بیمه محصولات کشاورزی:

۷-۱- پیچیدگی میزان تاثیر عوامل قهري و طبيعي در کاهش عملکرد محصولات با توجه به پتانسیل ها و قابلیت های تطابق گیاهان با شرایط مساعد جوی و وجود قدرت ترمیم و یا شرایط حذف رقابت در جامعه گیاهی.

۷-۲- وجود طیف وسیعی از محصولات کشاورزی با شرایط رشدی متفاوت و نیز وجود ارقام و واریته های متعدد در هر یک از محصولات.

۷-۳- وجود عوامل متعدد مدیریتی تاثیر گذار در کاهش یا افزایش خسارات وارده ناشی از عوامل قهري و طبيعي.

۷-۴- تنوع شدید اقلیمی و شرایط متفاوت آب و هوایی در هر یک از مناطق کشت.

۷-۵- نبود الگوی کشت مناسب و منطبق با شرایط اقلیمی و ناحیه ای هر یک از مناطق کشور.

۷-۶- عدم رعایت استانداردهای تولیدی مطابق با دستورالعمل ها و توصیه های فنی در بسیاری از واحدهای تولیدی و مکانیزه.

۷-۷- وجود منابع مختلف آمار و اطلاعات کشاورزی و فقدان یک سیستم جمع آوری آمار و اطلاعات یکپارچه کشاورزی در سری های زمانی مختلف.

پیشنهادات:

۱- توجه ویژه به میزان منابع تخصیص به بخش با عنایت به عدم تناسب میزان خسارات مخاطرات با میزان منابع اختصاصی به بخش کشاورزی.

۲- تسریع در فرآیند تصویب و تخصیص منابع با توجه به طولانی و نسبتاً پیچیده بودن.

۳- اجرای کامل ماده (۲۵) آیین نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور

۴- تخصیص کامل سایر منابع اعتباری پیش بینی شده در قانون از جمله ماده ۱۰ و ۱۲.

۵- سازمان برنامه و بودجه مکلف شود کلیه مصوبات اخذ شده از هیئت محترم وزیران را به موقع و ۱۰۰ درصد تخصیص و فرآیند تصویب و تخصیص تسریع گردد.

۶- سازمان برنامه و بودجه مکلف شود اعتبارات استانی و ملی و کلیه برنامه ها طرح های بخش کشاورزی واجد ردیف اعتباری را در قوانین بودجه سنواتی که موثر در پیشگیری از خسارت انواع مخاطرات است را به موقع و به صورت صد در صد تخصیص دهند.

۷- اختصاص ردیف بودجه ای برای کنترل آفات و بیماری های بحرانی.

۸- از ظرفیت قانونی تبصره «۵» ماده (۱۷) قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مبنی بر حضور «صندوق های حمایت از توسعه بخش کشاورزی» به عنوان بیمه گر با هماهنگی صندوق بیمه کشاورزی، استفاده لازم شود.

۹- مشروط کردن پرداخت وام به کشاورزان به بیمه کردن فعالیت کشاورزی خود (این موضوع در ماده (۳۱) اساسنامه صندوق بیمه کشاورزی ایران نیز دیده شده است).

۱۰- اصلاح نظام جبران خسارت از طریق تقویت منابع اعتباری صندوق بیمه و تخصیص اعتبارات سهم دولت به صندوق بیمه (به موقع و ۱۰۰ درصد).

۱۱- راه اندازی بیمه‌های تعاونی کشاورزی با بهره مندی و پشتیبانی بیمه اتکایی دولتی و یا تشکیل اتحادیه بیمه‌های تعاونی کشاورزی.

۱۲- با توجه به ضرورت حمایت از بخش کشاورزی، مناسب است که شرکت‌های بیمه بازرگانی فعال در بخش‌های صنعت و خدمات نیز مکلف به ارائه برخی از خدمات بیمه‌ای به بخش کشاورزی کشور شوند.

۱۳- به منظور جلوگیری از انباشت مطالبات بانک کشاورزی از صندوق بیمه و پرداخت سالیانه یارانه حق بیمه کشاورزی، پیشنهاد می‌شود که ردیف بودجه مشخصی با عنوان یارانه حق بیمه کشاورزی در بودجه‌های سالیانه تعریف شود (این موضوع در تبصره ماده (۳۲) اساسنامه صندوق بیمه کشاورزی ایران نیز دیده شده است).

جمع بندی:

۱- سیل در یک نگاه کلی:

اخذ و توزیع تسهیلات قرض الحسنه بانکی (مبلغ: میلیون ریال)				اخذ و توزیع کمک بلاعوض (مبلغ: میلیون ریال)			جمع کل برآورد خسارات (مبلغ: میلیون ریال)
میزان اعتبار جذب شهرستانی	میزان اعتبار معرفی به بانک	میزان اعتبار دریافتی	تعداد پرونده	میزان اعتبار پرداختی	میزان اعتبار دریافتی	تعداد پرونده	
۱۵۷۷۲۲	۲۳۱۴۴۷	۳۰۰۰۰۰	۲۷۹۱	۱۲۱۸۲۳	۱۵۵۲۷۰	۳۲۴۹	۱۵۰۰۰۰۰

۲- بیمه در یک نگاه کلی:

سال زراعی ۹۸-۹۹	سال زراعی ۹۷-۹۸	زیر بخش
56128.35	۹۱۸۰۵,۷۸	زراعت (هکتار)
23228.20	۲۷۵۷۰,۴۸	باغبانی (هکتار)
169375	۳۸۲۶۳۷	دام(راس)
51023250	۸۳۳۰۸۱۳۲	طیور (قطعه)
0.14	۰/۱	آبزیان (هکتار)
16380	۳۶۷۳۶	منابع طبیعی (هکتار)
7383.28	۱۰۴۷۰,۰۱	تنه درختان (هکتار)

- ۳- تدوین، بررسی و جمع بندی ۸ مورد طرح های مدیریت بحران در راستای شرح وظایف
- ۴- جمع بندی بر آورد خسارات مخاطرات و تهیه گزارش های تحلیلی